

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 8.

Sreda, 28. januarja 1931.

Leto VI.

Kaj je z nezaposle- nostjo pri nas.

Prihajamo v gospodarsko krizo.

Dva ljubljanska dnevnikarja sta za-
pisala nedavno, da v Jugoslaviji ni
nezaposlenosti. K tej trditvi pripo-
minjamo, da je taka trditev zmotna
zaradi nepoznanja razmer, ali pa za-
radi bahavosti, ker vendar čitamo
vsak dan v časopisih, da že dalje ča-
sa vlada v nekaterih industrijah ve-
lika, dolgotrajna kriza, ki ima za po-
sledico odpuščanje velikega števila
delavcev ali skrajšanje delovnega
časa na štiri ali še manj dni v tednu.
Prizadeti sta zlasti rudarska in ko-
vinska industrija ter razne male
obrtni.

To trditev sta zapisala naznače-
na dnevnikarja z ozirom na to, ker se
bo moralo vrniti več tisoč izseljen-
cev, ki so bili v Nemčiji, Franciji in
Belgiji odpuščeni od dela, v domovi-
no. Lista sta tedaj rekla, da te ne-
srečnejše čaka dosti dela doma, kar
pa ni res. Pri Borzah dela se javi
mesečno dvanajst do petnajst tisoč
nezaposlenih, katerih število se
vzdržema več. Mnogo je delavcev,
ki se pri posredovalnici sploh ne
zglasijo. Še večje pa je število delno
zaposlenih delavcev.

Tako je bilo stanje do sedaj. Vse-
kakor pa kaže, da nastopa v našem
gospodarstvu akutnejša gospodar-
ska kriza. Uradna poročila nam pravi-
jo, da je izvoz lesa in žita popustil;
zmanjšal se je tudi transitni promet
po železnicah in je tudi tam zavlada-
la nezaposlenost, oziroma redukcija
delavstva in delovnih dni.

To smo hoteli poudariti in opo-
zoriti merodajno javnost na nedo-
statke, ki so se godili za dobo ob-
stoja naše države. Eksport in promet
je pomemben faktor v narodnem go-
spodarstvu, vendar ne more biti te-
melj narodnega gospodarstva, na ka-
terem bi vse baziralo, ker se razmere
na mednarodnem trgu in politični od-
nošaji stalno izpreminjajo.

Pomislimo samo, koliko neobde-
lanega lesa ali polobdelanega se je
poslalo v inozemstvo, po splošnih
pojmih sicer po boljših cenah, dejan-
sko pa po nizkih, ker se je velik del
lesa zunaj obdeloval in razpečal kot
produkt industrije. Nikjer v Evropi
morda ni tako ugodnih razmer za
lesno industrijo, kakor pri nas. Ven-
dar je lesna, pohištvena in umetna
industrija, razen v Sloveniji, le malo
razvita.

To je samo en primer. Isto velja
še za nekatere druge stroke.

Gospodarstvo v Jugoslaviji se
mora torej raztegniti na razvoj raz-
nih industrijskih panog, zlasti pa se
mora izvajati racionalno kmetijstvo,
kjer se to še ne vrši.

Želimo, da naši sotrpini, ki so bili
prisiljeni potovati v inozemstvo za
kruhom, dobe delo doma, ko se vr-
nejo. Resnica pa ni, da pri nas ne bi
bilo mnogo nezaposlenih in takih, ki
delajo samo po par dni v tednu. Zato
so potrebne investicije, potrebna je
produkcija in izraba naravnih virov
in zakladov.

Šele potem ne bo pri nas nezapo-
slenih in nevarnost gospodarske kri-
ze bo manjša.

Gandhi pomiloščen.

Indijski podkralj lord Irwin je iz-
dal odredbo, po kateri so Gandhi in
njegovi nacionalistični prijatelji po-
miloščeni ter izpuščeni na svobodo.
Dovoljen je zopet indijski parla-
ment, da prouči Macdonaldovo po-
ročilo o indijski ustavi.

Za enotno socialno zavarovanje delav- cev in nameščencev.

Kdo so nasprotniki enotnega socialnega zavarovanja?

Stališče nameščencev, delavcev,
rudarjev itd. glede socialnega zava-
rovanja mora biti konsolidacija, po-
enostavljenje zavarovanja in združe-
nje celotnega zavarovanja v enem
zavodu. S tem še ni rečeno, da mora
socialno zavarovanje biti birokratič-
na mašina, militaristična organizaci-
ja, če že hočemo poudariti način ar-
gumentov, ki jih navajajo takozvane
rumene organizacije proti enotnemu
zavarovanju. V tej borbi prav pridno
sekundira narodna organizacija, ki
išče stikov, kakor smo čitali v časo-
pisju, pri g. Stankoviću v Beogradu,
katerega organizacija je pravzaprav
delo beograjskih delodajalcev. V tem
pogledu torej nastopa imenovana or-
ganizacija zopet v prilogi podjetni-
kov, ki imajo namen, delavsko var-
stvo razturati na drobce ter z zavla-
čevanjem poslabšati sedanjo zakonodajo.

Nekateri junaki-nameščenci hočejo
imeti celo vrsto zavarovalnih zavodov
po krajih, po stanovih in poklicih,
ker se sramujejo drugih nameščen-
cev-delavcev. Ti siromaki, ki so
povprečno še mnogo slabše plačani
kakor delavci in še bolj izpostavljeni
socialni bedi kakor delavci. To sta-
lišče je torej naduto, neumno, ker vsi
enako rabimo socialno zaščito. Nika-
kor pa ni s tem rečeno, če so social-

ne ustanove edinstvene, da se ne da
deliti samouprava z najrazličnejših
vidikov.

Varovati bi se morali tudi že pri-
dobljene interese tistih delavcev (ru-
darjev, železničarjev itd.), ki imajo
že širša zavarovanja.

Tudi se da nega bolnikov deliti
po strokah ali poklicih, v kolikor so
take želje opravičene, in sicer mno-
go bolje v velikih kakor v malih
konventiklih. To so vprašanja razvo-
ja in napredka, seveda tudi pameti.

Rumene organizacije so s tem bo-
jem postale naravnost orodje delo-
dajalcev. Delodajalci hočejo imeti na
drobce razkosano zavarovanje, zato,
da bi v njem paševali. Obenem so pa
postavili te zahteve zaradi tega, da
onemogočijo revizijo socialnega za-
varovanja in pridobe čas za izvoje-
vanje še znatnejšega poslabšanja, ka-
kor je predvideno v sedanjem načrtu.

Akcija takozvanih narodnih na-
meščencev v Sloveniji v bistvu ne
pomeni torej nič drugega kakor mo-
ralno podporo Stankovićevi organi-
zaciji, ki se je ustanovila s pomočjo
delodajalcev, da se z njo bore proti
pravicam in zahtevam nameščencev
in delavcev. Nameščenci in delavci
naj si take svoje »prijatelje« dobro
zapomnijo!

Balkanska strokovna konferenca v Beogradu

Predlog URSSJ internacionali.

Mednarodna strokovna zveza v
Amsterdamu je sklenila v soboto na
svoji seji, da se skliče v najkrajšem
času druga balkanska strokovna
konferenca. Zedinjena zveza stro-
kovnih organizacij je predlagala, da
naj se konferenca vrši v Beogradu.

Smatramo, da je ta konferenca
velikega moralnega pomena za kon-
solidacijo strokovnih organizacij na
Balkanu. Prva konferenca se je vr-
šila v Sofiji.

Delavska vlada na Angleškem v borbi za delavske pravice.

Zakonski načrt o svobodi delavskih strokovnih organizacij.

Dve važni točki se obravnavata
ta teden v angleški spodnji zbornici.
Na dnevnem redu je problem Indije
in rezultat londonske konference ter
zakonski načrt, ki obnavlja svobo-
ščine delavskih strokovnih organiza-
cij, ki so bile omejene z zakonom iz
leta 1927. Ta zakon, pravi Macdon-
ald, je nujen, ker je treba delavstvo
v sedanjih težkih časih pomiriti in
mu nuditi svobodo, da se lahko brani
s svojimi organizacijami.

Ti dve vprašanji, zlasti drugo,
sta za delavsko vlado silnega pome-
na, ker hoče s tem pomiriti ekstre-
mistične struje v delavskem gibanju.
Opozicija v delavski stranki zahte-
va namreč od vlade odločilnih kor-
akov, ki jih pa vlada, ker nima ve-
čine, ne more izvesti.

Skoro verjetno je, da bo Mac-
donald, če ne bi dobil večine za
vladne predloge, razpustil parla-
ment ter razpisal nove volitve. Vpra-
šanje je, seveda, kakšno stališče bo-
do zavzeli liberalci in konservativci,
ki tvorijo večino v zbornici.
Macdonald, oziroma delavska vlada,
je z indijsko konferenco dosegla vi-
den uspeh, obenem pa je zakon o de-
lavskih organizacijah važen za de-
lavstvo, kar v splošnem močno utru-
juje stališče delavske vlade. Me-
ščanske stranke bodo najbrže uvi-
dele, da bi bilo zanje porazno, če
bi prav sedaj vrgle delavsko vlado.

Zakonski načrt o delavskih or-
ganizacijah, ki ima najljutejše na-

sprotnike v konservativcih, utegne
dobiti večino okoli 290 glasov, do-
čim bodo imeli nasprotniki kvečje-
mu 280 glasov.

Vlada bo skušala uveljaviti naj-
nujnejše zakone socijalnopolitičnega
značaja in volilni zakon. Potem pa z
ozirom na svoje velike uspehe do-
ma in v svetovni politiki, mirno
lahko stopi pred volilce če bo treba.

Francoska vladna kriza.

Senator Laval na površju.

Pade francoske Steegove vlade
ni bil nepričakovan dogodek, ker je
imel nezanesljivo večino in so se na-
zadnje tudi socialisti uprli njegovi
politiki proti konsumantom.

Sestava nove vlade bo težavna in
preti nevarnost še bolj reakcionarne
vlade. Zunanji minister Briand je od-
klonil ponudbo, da sestavi vlado, da-
si bi Briand imel največ upanja, ker
bi ga podpirale tudi bolj levičarske
stranke.

Zlasti desničarski (klerikalni) tisk
je proti vsem onim politikom, ki so
za sporazum z Nemčijo in Panevro-
po.

Predsednik utegne ponuditi se-
stavo vlade senatorju Lavalu (prista-
šu Tardieuja), kar bi značilo, da se
je Tardieujev politični krog konsoli-
diral.

Vojne še ne bo!

Izjava evropskih velesil proti vojne-
mu rožljanju in motnjam gospodar-
stva.

Po nemških volitvah v državni
zbor, v katerih so dobili nemški fa-
šisti sto mandatov, je zavrelo po vsej
Evropi nervozno razpravljanje o bli-
nji vojni in nje možnosti v Evropi.
Današnje javno mnenje je takim kon-
fuzijam jako dostopno in povzroča
splošno politično in gospodarsko
vznemirjanje. Vse gre narobe, kakor
je šlo pred vojno in med vojno, za
politični in kulturni koncept pa ni
prostora, ker so na delu samo pusto-
lovci in verižniki.

V tem važnem trenutku je angle-
ški zunanji minister Henderson iz-
prožil na zadnji seji evropske komi-
sije misel, da izdajo zunanji ministri
Anglije, Nemčije, Italije in Francije
poseben manifest na evropske na-
rode.

V tem manifestu pravijo:

»Zadnje dni smo študirali proble-
me in se posvetovali o njih v imenu
naših vlad ter smo jasno ugotovili,
da je ena ovira pri obnovitvi gospo-
darstva pomanjkanje zaupanja v bo-
dočnost, ki izhaja iz strahu pred po-
litično situacijo. Ta strah so povečale
neke vesti, ki so prihajale z neod-
govornih mest, vesti namreč, o mož-
nosti nove mednarodne vojne. Pri-
znavamo, da trenutno obstojajo v
Evropi politične težkoče ter da se
zaradi nepredvidnosti in neugodnega
gospodarstva, ki ga povzroča sploš-
na kriza, še povečavajo. Najboljše,
kar moremo storiti za izboljšanje
gospodarskega položaja, je, če ne
dvomimo v varnost in stanovitnost
miru v Evropi. V svoji lastnosti kot
zunanji ministri in odgovorni zastop-
niki evropskih držav, se čutimo dolž-
ni izjaviti, da smo odločeni bolj ka-
kor kedaj prej, naslanjati se na Dru-
štvo narodov, da preprečimo vsak
poizkus izvajanja nasilnega odloče-
vanja.«

Izjavo so podpisali zunanji mini-
stri Henderson (Anglija), za Nemčijo
(dr. Curtius), Italijo (Grandi) in Fran-
cijo (Briand).

Španski socialisti se ne udeležijo volitev.

Socijalisti odklanjajo namišljeno de-
mokracijo.

Španska socijalistična stranka je
sklenila z 258 glasovi (proti 38), da
se ne udeležijo volitev v zbornico dne
1. marca letos. S tem hočejo prote-
stirati proti terorju, ki se vzdržuje
tudi za čas volitev. — Predsednik
vlade Berenguer je šele zadnje dni
obljubil, da ukine izjemno stanje v
državi, razen v Madridu in Sara-
gosi.

Svet balkanske kon- ference.

Nadaljevanje akcije, ki jo je započela
atenska konferenca.

Konec tega meseca se prvič se-
stane v Solunu upravni odbor bal-
kanske konference. Seja ima namen
organizirati nacionalne skupine po-
edinih balkanskih držav v zmislu
sklepov prve balkanske konference
v Atenah ter pripraviti bodočo kon-
ferenco.

Italijani bodo reorganizirali bol-
garsko armado. Meseca marca t. l.
odpotuje v Bolgarijo posebna itali-
janska vojaška komisija, kateri bo
poverjena naloga, da reorganizira
bolgarsko armado po modernih načel-
ih.

Novi člani Delavskega sodišča

pri socialnem zavarovanju v Ljubljani.

Minister socialne politike in narodnega zdravja je z odlokom z dne 17. januarja 1931 imenoval naslednječasne prisednike in namestnike v sodišče Delavskega zavarovanja v Ljubljani:

1. Zčasni prisedniki:

1. Avsič Drago, trgovski pomočnik v Mostah pri Ljubljani;
2. Bratina Alojzij, delavec v Ljubljani;
3. Bricelj Niko, mizar v Ljubljani;
4. Golmajer Metod, tipograf v Ljubljani;
5. Jemc Franc, tobačni delavec na Illovi;
6. Knific Anton, papirn. delavec v Medvodah;
7. Mrzlikar Franc, tesar, Ljubljana;
8. Repar Josip, monter v Ljubljani;
9. Ropret Ivan, železostugar v Ljubljani;
10. Rutar Joža, privatni nameščenec v Ljubljani;
11. Accetto Valentin, zidar, mojster v Ljubljani;
12. Bahovec Jože, trgovec v Ljubljani;
13. Curk Matko, stavbenik v Ljubljani;
14. Ferenc Ferdo, klepar v Ljubljani;
15. Florjančič Ignac, ravnatelj pivovarne »Union« v Ljubljani;
16. Inž. Remec Vladimir, industrijalec v Ljubljani;
17. Rojina Anton, industrijalec v Ljubljani;
18. Tomšič Anton, krojač v Ljubljani;
19. Zan Ivan, mesar v Ljubljani;
20. Hrovatin Maks, tiskarnar v Ljubljani.

2. Zčasni namestniki prisednikov:

1. Goršič Josip, strojarski delavec na Mivki v Ljubljani;
2. Gradišnik Ignac, tovarn. delavec v Ljubljani;
3. Hojan Ivan, žagar v Ljubljani;
4. Hančič Franc, kem. delavec v Mostah pri Ljubljani;
5. Jurca Simon, pek. pomočnik v Ljubljani;
6. Krušič Rudolf, ključavničarski pomočnik v Ljubljani;
7. Sotlar Henrik, papirn. delavec v Vevčah;
8. Zemljič Joško, uradnik v Ljubljani;
9. Zupan Rajko, natakarnar v Ljubljani;
10. Vrhovec Janez, kovaški delavec v Ljubljani;
11. Florjančič Stanko, trgovec v Ljubljani;
12. Gologranc Konrad, stavbenik v Gaberju pri Celju;
13. Inž. Hribar Boris, industrijalec v Ljubljani;

14. Kersnič Ivan, krojač v Ljubljani;
15. Ložar Jernej, krojač v Ljubljani;
16. Dr. Pavlin Ciril, generalni tajnik papirnic v Medvodah;
17. Pivec Rupert, ravnatelj tovarne v Mariboru;
18. Dr. Rekar Ernest, industrijalec na Jesenicah;
19. Vrečar Ivan, mizar v Spod. Domžalah;
20. Zupančič Franc, čevljar v Ljubljani.

Pred novimi redukcijami delavstva v papirnici.

Papirnica v Medvodah in Goričanah že zopet grozi z redukcijami delavstva.

Združene papirnice so že lansko leto odpustile okrog 140 delavcev; v pretečenem tednu pa je podjetje v Goričanah odpovedalo ponovno okrog 70 delavcem službo. Delavstvo s strahom vprašuje, kaj naj to pomeni in se upravičeno čudi krizi, o kateri podjetje govori, ko se vendar ve, da vsa naša industrija v državi producira letno komaj okrog 25.000 ton papirja, porabi pa se ga letno nad 50.000 ton. Ali je cena našemu papirju res tako visoka in kvaliteta tako slaba, da ne more konkurirati z inozemskim, kateri krije domalega vso našo porabo? Saj se še tega papirja, ki se doma izdelava, porabi jedva 20%. Res čudno, da si domača industrija ne more osvojiti domačega trga, ko vendar vemo, da so papirniški delavci v inozemstvu najmanj še enkrat bolje plačani kakor pri nas in je poleg tega uvoz inozemskega papirja podražen še z zaščitno carino.

V zmislu zakona o socialnem zavarovanju obstaja Delavsko sodišče iz polovice delodajalcev in polovice delojemalcev ter sodnika-predsednika. Istotako so deljeni po polovici namestniki. K obravnavam se vabita dva zastopnika delojemalcev in delodajalcev po vrstnem redu, če je mogoče. Sodišče rešuje pritožbe delavcev, ki se pritožujejo zoper odloke Okrožnega ali Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Sama se pri tem položaju vriva misel, da tu igra glavno vlogo velik dobiček, od katerega naši podjetniki nočejo odstopiti.

Delavstvo se je na sestanku dne 25. t. m. v Medvodah o predstoji katastrofi posvetovalo in sklenilo: 1. da se nemudoma skličejo na razgovor delavski zaupniki, zastopniki strok. organizacij in zastopniki podjetja, kjer naj zastopniki podjetja obrazložijo razloge, ki so dovedli podjetje do usodne namere, odpustiti delavstvo; 2. ali je mišljena odpoved le kot zčasen dopust ali stalen odpust.

Delavstvo predlaga, da v slučaju, če bi se redukcijo res nameravalo izvesti, vodstvo podjetja ta svoj namen opusti in naj se skrajša delovni čas, odpravi čezurno delo, delavstvo pa, ki je sedaj pri papirnem stroju, dodeli k drugim delom, da se tako prebredejo časi slabe konjunktore.

Doma in po svetu.

Anketa zagrebške Delavske zbornice o načrtu zakona o socialnem zavarovanju. V nedeljo dne 1. februarja sklicuje zagrebška Delavska zbornica anketo o zakonskem načrtu o socialnem zavarovanju. Na anketo je povabljen ministrstvo socialne politike, centralno tajništvo Delavskih zbornic, zagrebška bratovska skladnica, delavski centralni zavarovalni urad in bolniška blagajna »Merkur« v Zagrebu.

Kralj v Zagrebu. V nedeljo je obiskal kralj Aleksander s kraljico mesto Zagreb, kjer ostane nekaj dni. Poročila pravijo, da se je slavnosti udeležilo do 160.000 oseb. Kralj se je nastanil v palači, ki jo je kupila mestna občina zagrebška v ta namen.

Kdo jih razume? V »Slovincu« z dne 24. januarja t. l. čitamo na prvi strani: »Kdo se ne bi smejal, če čita (v inozemskih listih), da imamo pri nas 800.000 brezposelnih... Ravno Jugoslavija čuti najmanj gospodarsko krizo... Kajti prebivalstvo služi lep denar...« Na četrti strani iste številke pa čitamo: »Vsi globoko ču-

timo sodobno gospodarsko krizo... V dobi splošne gospodarske krize in splošne socialne bede, ko premnogo ljudi trpi strašno lakoto in jih muči skrb za njihovo življenje, za njihove otroke, ko dan za dnem raste armada brezposelnih, ki ne vidijo nobene rešitve, se nam te hrupne in neslane prireditve (namreč predpustne veselice, op. ur.) ne zde samo žalitev teh zapuščenih revežev, ampak naravnost izzivanje...« Kaj je torej prav? Ono, kar piše na prvi strani, ali ono, kar pravi na četrti? Ali se pa to naša na razmere na luni?

Tudi politiki in diplomati so praznovni ljudje. Dopisnik beograjske »Pravde« je obiskal na Dunaju indijsko vedeževalko Laile Terfren. Dopisnik pravi, da ga je vedeževalka takoj spoznala kot Jugoslavana in se opravičuje, da so njo vpraševali za mnenje in prerokovanje tudi Mussolini, Briand, Hindenburg in mnogi drugi. O Jugoslaviji je povedala vedeževalka dopisniku, da bo letos konec agrarne krize in bo napredoval zlasti izvoz živine, razvila se bo industrija. Vrhunec dose-

Društvo narodov in razorožitev.

Konferenca se bo vršila v torek, dne 2. februarja 1932.

Društvo narodov je sklenilo, da se bo vršila splošna razorožitvena konferenca dne 2. februarja 1932, in sicer v Ženevi po zasedanju sveta Društva narodov. Glavni tajnik Društva narodov se pooblašča, da izvrši vse tehnične priprave za konferenco sporazumno s poročevalcem na konferenci, Qumonesom de Leonom. Konferenca utegne trajati šest mesecev.

že razvoj, ko nastane v Rusiji prevrat, ki mu bo sledilo dve in pol leti nereda. V Bački najdejo dva izdatna petrolejska vreca. Država ostane zedinjena. Na Ogrskem ne bodo več vladali Habsburžani. To je vedeževalka povedala tudi Citi. — Vedeževalka res lepo tolaži radovedne praznovce.

Samo dva razreda na železnici. V nekaterih državah je voznja prvega razreda po železnici že odpravljena. Tudi na naših železnicah se prvi razred ne izplača, zato se bavi prometno ministrstvo z vprašanjem, da ga odpravi. Železnice bi imele potem samo dva razreda, enega z mehkimi, enega s trdimi sedeži. Izprememba je opravičena; zakaj bi namreč potniki drugega in tretjega razreda pokrivali stroške za prvi razred.

Ženevska komisija za študij nezaposlenosti. Kriza v gospodarstvu in nezaposlenost bosta letos na seji mednarodnega urada dela najvažnejši vprašanji razprave, ki sta se pričeli obravnavati v komisiji dne 26. t. m. Komisija sestoji iz dvanajstih članov (4 vladni, 4 podjetniški in 4 delavski) in raznih strokovnjakov. Poročilo predloži komisija upravnemu odboru mednarodnega urada dela, ki bo imel sejo od 28. do 31. t. m. Na dnevnem redu so še druga važna vprašanja, tako o nočnem delu in programu mednarodne konference leta 1932.

Dr. Deutsch o avstrijskem vojaškem proračunu. Na seji proračunskega odseka v avstrijskem parlamentu je socijalist dr. Deutsch nastopil proti proračunu za vojaške izdatke in je kritiziral dejstvo, da v zvezni vojski, ki šteje 18.300 mož, od teh 4500 oficirjev, pride na vsake štiri može 1 oficir. Nadalje se je čudil poratru, da se za krmljenje srednjeveških vojnih golobov izdaja letno 26.500 šilingov.

Sporazum med Dunajem in zvezno vlado v Avstriji. Avstrijske dežele so bile že dolgo časa ljubosumne na Dunaj radi njegovih davčnih dohodkov in ena glavnih zahtev meščanskih strank, posebno Heimablocka in krščanskih socialcev, pri zadnjih volitvah je bila, da mora Dunaj kot dežela odstopiti del svojih dohodkov ostalim zveznim deželam.

Ivan Vuk:

Bilo je to 25. januarja 1931.

(Odlomek iz spominov.)

Kukavica kuka. Sedim pred radioaparatom. Oči uprte v zvočnik.
— Ku-ku!... Ku-ku!...
Zunaj je oblačno, mrko. In zato sem sedel k radiu.
— Ku-ku!... Ku-ku!...
Programa nimam. Nekakšno predavanje je pravkar končano. Kaj sledi?
V mislih se tiho postavi sklep: Če ne bo za me, poiščem inozemstvo. Godbo ali petje. Samo ne predavanja.
— Ku-ku!... Kuk...
Aha, sedaj!... Zadnjo črko je kukavica morala pogoltniti.
— Halo!... Radio-Ljubljana!... Koncert pevskega zbora »Svoboda« iz Koroške Bele-Javornika. Pevovodja Fr. Mencinger. Oči zastrme v zvočnik... Ušesa se napnejo.
— Kaj?... »Svoboda« poje?... Javorniška »Svoboda«?
Pogledam ženo.
— Kaj je vzbudilo začudenje v tvojih očeh?, vpraša.
— Ali si slišala?... »Svoboda«, pevski zbor »Svobode« bo zdaj zapel.
— In to izveš še le sedaj?...
— Saj mi ni nikdo povedal?
— Kako?

V ženinih očeh se je pojavilo nekaj, kakor ukor. In je rekla:

— Pred dvema dnevoma si vendar sprejel vabilo od centralne delavske kulturne zveze »Svoboda«?! Vabijo te, da se udeležiš potem, ko odpojo v radio, prijateljskega sestanka. V vabilu je povedano, kje in ob kateri uri. Kaj ga nisi čital?

Pogladil sem si lase na temenu. Niso me boleli, vendar nekako neprijetno mi je bilo. Zakaj, zavedam se, da nerad čitam vabila.
Hotel sem nekaj reči v opravičilo, a tedaj je oživel zvočnik...

Pesem je zvenela. Kakor pohodni korak, odločen in samozavesten... Grla pevcev so kakor trobke na orglah zaigrala harmonično in dinamično so se prelivali akordi. »Delu čast...«, pesem proletarcev je letela na elektromagnetičnih valovih v širni svet in nad tridesettisoč zvočnikov in slušalk jo je predajalo vsem... vsem... vsem... ki so odločne volje.

Pesem je sledila za pesmijo. Kakor zamaknjen sem sedel pred zvočnikom in v prsih mi je rastel ponos.
»Svoboda« tako poje. Zbor z bariton-solo spetom, kakor rog v orkestru... Kvartet, enak poznam... »Jaz bi rad rdečih rož,« in bilo mi je, kakor da sem zabrepenel po njih...

Končano. Ura je minula kakor minuta. V meni se je pojavila zavest, da zares vstaja novo solnce, da iz onih, ki imajo žuljave roke in jim skrb za vsakdanji kruh

gloda srca, nastaja pomlad, vzdušje, srečo prinašajoče, novega človeka oznanjujoče... »Svoboda« pa je oralo, ne, traktor, ki orje ledino na desno in levo in seje, seje, seje...

Sobana, rezervirana za pevski zbor javorniške »Svobode«.

Dolga, belo pogrnjena miza stoji sredi sobe. Okrog nje sedimo. Sestnajst ljubljanskih »Svobodašev« nazdravlja javorniškim pevcem »Svobodašem«.

Dvaindvajset javorniških pevcev »Svobodašev« prepeva. Močnatost na obrazu, svežost v očeh... širokih prsi in jeklenih mišic.

V tovarni Kranjske industrijske družbe kujejo in pilijo železo, sučejo žice... Fantje težke železne industrije so to. Pevovodja, sodrug Mencinger, mehča železo in jekleni jeklo v tovarni, v pevski sobi pa mehča grla in jekleni glasove.

Narodna pesem, tako priprosta in še prekrasna iz grla delavskega pevskega zbora »Svobode«.

»Stoji v planini vas tam rajska roža raste za druge ne, le za me cveti nje kras...«

Melodično, ubrano, kakor orglje... In bariton-solo:

»A če mi v daljnem sveti oko po tebi rosi ohrani bog te v cveti — planinska roža ti...«

Slišim bas, Močan, globok...

Tiho vprašam soseda:

— V radiu bas ni zazvenel tako polno.

— Nismo bili pravilno razvrščeni: Pre-

daleč od mikrofona so stali basi.

— Škoda.

Sosed je zmajal z ramami.

— Vsega se je treba učiti. Prihodnjic bo že boljše.

Zadonela je pesem Gorenjev:

»V Gorenjsko oziram se glavnato stran,

Triglava blešče se vrhovi...«

Odmev pesmi je »stopnjeval, se prelivaval iz dura v dur, pojemal, trepetal pianissimo, a zopet grmel fortissimo, da so se širila prsa in pljuča vrkavala zrak, kakor da so na Triglavu.

Ej, »Svoboda« iz Javornika in Koroške Bele, krasen pevski zbor imate.

Proletarci Javornika in Koroške Bele, ponosna je »Svoboda« na vas, Krepka dlan zveneča grla, zavest, da smo »MI« — ki oznanjamo zarjo novega solnca, naj bo vzgled vsem, kjerkoli so elektromagnetični valovi nosili pesem vaših grl...

Čutil in videl sem, da sedim med so-

drugimi, ki so sodrugi tudi dejansko.

Bilo mi je, kakor da je že korak nove

dobe stopil čez zidove laži in individualizma.

In bilo mi je, kakor da je tisti, ki pri-

baja, zaklical glasno svoje ime: MI!

V mojem dnevniku, kdor ga bo odprl,

bo čital:

»Bilo je to dne 25. januarja leta 1931.«

Zahtevali so 60 milijonov šilingov iz raznih davčnih naslovov. Dr. Breitner, kot finančni minister dežele Dunaj, se je temu seveda upiral in naglašal, da tudi zvezne države ne dajo Dunaju deleža iz zvezne dotacije za podpiranje gradbene delavnosti, in mora Dunaj vse obsežne investicije, ki prihajajo v prid tudi ostalim deželam, nositi iz svojih sredstev. Ker pa se spor ni dal kratkoma odpraviti in je grozil z nevarnimi političnimi zapletljajmi, sta obe stranki stopili k dogovoru, ki so po več tednih končno privedli do uspeha in sporazuma: obe stranki sta nekaj popustili. Za zvezno vladu se je pogajal kancler dr. Ender, za Dunaj pa svetnik dr. Danneberg, ki mu tudi krščansko-socialna »Reichspost« priznava velik uspeh, kljub trdovratnemu vztrajanju na stališču Dunaja.

Zadnji avstrijski ministrski predsednik umrl. Dne 23. t. m. je umrl na Dunaju v 69. letu starosti zadnji predsednik avstrijske Karlove vlade, dr. Ernest Seidler. Dr. Seidler je bil profesor poljedelske visoke šole. Leta 1917 ga je imenoval cesar Karl predsednikom vlade, a je moral meseca julija 1918 zaradi spora s Poljaki odstopiti, na kar je kmalu nastal polom centralnih držav.

Ljudsko štetje na Čehoslovaškem. Koncem leta 1930 je štela Čehoslovaška 14.723.234 prebivalcev, leta 1921 pa 13.607.375. Prebivalstvo se je zvišalo v desetih letih za 8.20 odstotkov. Prebivalstvo se je najbolj pomnožilo v Podkarpatski Rusiji (19.9 odstotkov).

Zopet krvav pretep med narodni-socialisti in komunisti. V dvorani Friedrichshain v Berlinu so sklicali nacionalisti shod, na katerega so povabili tudi komuniste. Povabilu se je odzvalo približno 300 komunistov. Ko je na shodu nastopil tudi govornik nacijev, dr. Goebels, in očital komunistom, da so rekli, naj prinese s seboj tudi velik zaboj z obvezili, so komunisti napravili velik kralj. Zmetali so stole ob stene na kup in sredi dvorane se je razvil ljut pretep, kakor tudi pri izhodu. 105 oseb je bilo ranjenih, med njimi 40 težko, ki so jih prenesli v bližnje zasilno obvezovalnico, ki so ga nacionalisti očividno v to svrhu že poprej pripravili. Štiri osebe so imele razbite lobanje. Pri izhodu so ljudje v paniki velik ženski pomendrali. Policija z gumijevkami je imela težek posel. Notranja oprava dvorane in 500 stolov je razbitih.

Nemški major Pabst, ki je vodil avstrijski Heimwehr, je dobival od Mussolinija denar. Major Pabst je baje prejel dva in pol milijona lir (okoli 7.400.000 Din) podpore. Pabst je doma tajil zvezo z Mussolinijem, Mussoliniju pa je pripovedoval o sijajnem napredku avstrijskega fašizma, ki se je porazno razgalil zlasti ob parlamentarnih volitvah v Avstriji, obenem s svojimi zavezniki krščanskimi socialci.

Nacionalni študentje v Heidelbergu so radi vladne prepovedi njihove nacionalno-socialistične organizacije priredili protestno demonstracijo, ki se je razvila v pretep s policijo. Pri tem je bilo 17 dijakov ranjenih.

V sporu med Poljsko in Nemčijo radi nasilstev nad nemško manjšino pri zadnjih poljskih volitvah, radi česar se je Nemčija pritožila na Društvo narodov, je bil poljski zunanji minister Zaleski prisiljen podpisati zagotovilo, da se bodo vsi slučajni nasilja preiskali in krivci kaznovali. O izvršitvi teh obvez mora Poljska poročati na prihodnjem zasedanju Društva narodov.

Komunistična demonstracija na Poljskem. Dne 21. t. m. so priredili poljski komunisti v Varšavi, Lodzu in drugih mestih že prej napovedane demonstracije ob priliki L. L. L. dne (spominski dan Lenina, Liebknehta in Luksemburgove). V Varšavi se te demonstracije niso dosti opazile, dočim so v Lodzu zavzele grozeč značaj.

Dijaška stavka v Španiji. Španska dijaška zveza je sklenila s 23. januarjem stopiti v generalno stavko. Stavka ima politični značaj.

Avstralija se tudi brani vseljenec. Avstralske oblasti so zavrnilo 200 italijanskih delavcev, ki so se pripeljali iz Neaplja z angleškim parnikom »Oxford« v Avstralijo, da si poiščejo delo. Avstralija je že pred dvema mesecema omejila vseljevanje zlasti Italijanov. Dovoljeno je samo vseljevanje članov rodbin, ki že bivajo v Avstraliji. Italijani so smatrali Avstralijo za glavno naselišče italijanskih delavcev.

Primer ogrskega sodstva. V Budimpešti je nek stotnik ustrelil majorja, ker mu je zapeljal ženo, in je potem še sebe težko ranil, z namenom, da se ubije. Imel je pa to smolo, da so ga v bolnici zopet spravili na noge in je moral pred sodišče, kjer so mu prisodili 10 let. Državni tožilec se je pa proti prenizki kazni pritožil in stvar je prišla pred vojno sodišče, kjer so stotnika obsodili na smrt, z motivacijo, da se je pregrešil proti svojemu predpostavljenemu. Torej, če ti nekdo dela ne vem kako krivico ali celo pred tvojimi očmi zapeljuje tvojo ženo, moraš molčati. Drug slučaj: nek ravnatelj je z avtomobilom povozil v Budimpešti 83 letno beračico in jo je težko poškodoval. Beračica ga je tožila za odškodnino. Sodišče je tožbo zavrnilo s tole utemeljitvijo: »Tožiteljica se je dosedaj preživljala z beračenjem in radi nezgode se njena pridobitna zmožnost ni zmanjšala. Nasprotno, še povečala se je: dozdej je bila hroma, sedaj pa je poleg tega še na eno oko slepa in ima spačen obraz, kar vse je v njeno dobro kot beračici, ker bo imela odslej še več izgleda na uspeh pri svojem poklicu.« Ne vemo, če so še kje drugje močnejše take razsodbe, na Madžarskem so gotovo.

Niso samo preprosti ljudje neumni, ampak tudi ljudje iz najboljših aristokratskih krogov, in celo bankirji se dajo speljati na led. To nam pričata dva procesa, ki se vršita te dni, eden v Münchenu, drugi v Grazu. Na Bavarskem se je pred leti pojavil možakar po imenu Tausend, ki je trdil, da je iznašel način, po katerem zamore iz svinca delati zlato. Posrečilo se mu je zainteresirati za svojo iznajdbo razne skrahirane aristokrate in politike, ki so mu preskrbovali denar za eksperimente, in je na ta način izvalil od različnih osebnosti in organizacij skoraj 3 milijone mark. Ustanovila se je celo akcijska družba za izdelovanje zlata, katere član je bil tudi general Ludendorff, potem zastopnik ekscesarja Viljema in organizacija Stahlhelm. Bilo je veliko grmenja pa malo dežja. Tausend je par dni eksperimentiral celo v državni denarni kovnici v Münchenu, kjer je začudenim opazovalcem pokazal dva zlata, ki jih je baje vlijil iz svinca. Trdil je tudi, da je iznašel »perpetuum mobile« in kvadraturu kroga, da pa je načrte izgubil. Končno so postali delničarji nezaupni in so ustavili financiranje podjetja in Tausend je moral napovedati konkurz. Celotno zadevo obravnava sedaj sodišče in svet se smeje potegnjenim nemškimi aristokratom. Drug slučaj je na Gornjem Štajerskem, kjer je neki pustolovec, po imenu Mehling, razbobnal, da je odkril bogate žile beryllija (dragocen kamen). Več bogatašev mu je šlo na lim in neka ameriška družba mu je dala nad 1 milijon dolarjev za odpritev rudnika. Mož je veselo živel, beryllija pa ni bilo nikjer.

Če odpove električni tok. Londonska podzemna železnica je na električni pogon. V četrtek zvečer, med 6. in 7. uro, ko je največji promet, je pa odpovedal električni tok. Ustavili so se v tunelih vsi vlaki in v popolni temi je ždelo v vagonih 150.000 ljudi celi dve uri, dokler ni bil tok zopet vpostavljen. Tudi vsa električna dvigala k podzemskim postajam so se ustavila. Svetiti so morali s svečami.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori svojo dolžnost takoj!

Proti nasilstvom Pilsudskega.

Svetovni škandal.

V založbi Socijalistične delavske internacionale je izšla v francoskem, angleškem, nemškem in poljskem jeziku brošura z naslovom: »Na poveljje maršala Pilsudskega«, s popolnim tekstom znamenite interpelacije poljskih levičarskih strank radi grozovitih nasilstev, ki so se vršila v kaznilnici v Brest Litovskem nad zaprtimi opozicijskimi politiki. Knjigi je napisal predgovor predsednik internacionale, Emil Vandervelde.

Dne 15. t. m. se je vršil v Varšavi izredni občni zbor zveze poljskih juristov, da zavzame svoje stališče napram škandalu v Brest Litovskem. Predsednik višjega sodnega dvora, Supinski, je izjavil, da dogodke v Brest Litovskem kar najstrožje obsoja. Vsa poljska javnost si mora prizadevati, da bodo taki slučaj v bodočnosti nemogoči. On sam se sramuje pred javnim mnenjem inozemstva in pred svojo lastno vestjo. Z 201 proti 3 glasovom je bila sprejeta resolucija, ki metode, kakor se jih je posluževala vlada v Brest Litovskem, na najstrožji način obsoja. S 136 proti 57 glasovom je bil pa sprejet sklep, da se prejšnjega justičnega ministra Cara in sedanjega justičnega ministra Mihalovskega, ki je bil prej državni pravdnik v Brest Litovskem, pozove pred stanovsko razsodišče.

Ljubljana.

Podpredsednik ljubljanskega višjega sodišča, Peter Keršič, ki vodi tudi Delavsko sodišče za zavarovanje delavcev, je bil imenovan predsednikom deželnega sodišča v Ljubljani.

Maribor.

Pobrežki župan Stržina odstavljen. Dolgoletni župan na Pobrežju Stržina je dobil pred par dnevi odlok, s katerim se ga je razrešilo dolžnosti vršenja funkcije župana. Na njegovo mesto pa je bil imenovan orožniški častnik v. p. in hišni posestnik na Pobrežju g. Vovk.

»Svoboda«. Naslednje predavanje bo v sredo, dne 28. januarja točno ob 8. uri zvečer. Predaval bo s. Petec o zgodovini delavskega gibanja v Primorju. Ker obeta biti predavanje zelo zanimivo, naj bo udeležba čim večja! Vsakdo naj privede v seboj tudi svoje znanke in prijatelje! — Odbor.

Prodaja cenenege oporečnega mesa. Dne 29. jan. 1931 se bo na stojnici za oporečno meso prodalo 180 kg govejega mesa po Din 9.— za kg in sicer na osebo največ 2 kg.

Smrtna nesreča pri avtomobilski vožnji. Mariborski veletrgovec Franc Grobelšek se je minulo nedeljo peljal s svojim avtomobilom po opravkih v Celje. V avtomobilu sta se poleg šoferja Mihaela Mateka, ki je šofiral, nahajala tudi učitelj Acima Jurčič in njegova soproga Štefanija. V bližini Konjic, kjer seka železniška proga drž. ceste, pa šofer, ki je sicer pazil, če je prevoz proge prost, ni opazil vsled nepregledne okolice vlaka, ki je baš tedaj pasiral cesto. Avto je zato zavozil v lokomotivo ter se razbil, Grobelšek je obležal takoj mrtev, Štefanija Jurčič je počila lobanja, šofer Matek pa je dobil težke notranje poškodbe in le edini učitelj Jurčič je odnesel manjše poškodbe. Vse ranjence so ponoči pripeljali z avtomobilom v Maribor in jih deloma oddali v bolnico, deloma pa v domačo oskrbo.

»Prijatelj Prirode«, Maribor. Občni zbor podružnice »Prijatelja Prirode« Maribor se vrši v nedeljo, dne 1. febr. 1931 s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitane zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo funkcionarjev. 3. Referat dr. Tume o pomenu planinarstva. 4. Volitve. 5. Razno. V gostilni Rozman, Frankopanova ulica 29/I.

Pomoč proti gripi!

Sigurnih sredstev ni. Treba se je znati obvarovati.

Prusko uradno odeljenje za higijeno razglašajo:

Po vsem svetu ugibajo, kaj pomaga proti gripi. Vsakdo ve polno nasvetov in zanesljivo pomoč. Mnogo zdravi se tudi zaradi velike reklame porablja za to bolezen, vendar pa je dognano, da za bolezen v resnici učinkujočega zdravila ni. Zlasti je pa še nevarno, da se bolezen s takimi raznimi pacirijami poslabšuje in raznaša, ker je nalezljiva.

Na vprašanje je kratek odgovor: Pomoč zoper gripo je zdravnik! Kdor oboli, ali misli, da oboli za gripo, naj leže takoj v posteljo in pokliče zdravnika, ki bo kot izobražen veščak vedno vedel, kakšno zdravljenje je v primernem slučaju obolenja potrebno.

Mnogo jih pa je, ki vprašujejo, »kaj pomaga proti gripi«, pa hočejo pravzaprav le vedeti, »kako se varujemo proti gripi.« Tudi tu v splošnem ne pomagajo ne zdravila ne kapljice, še manj uživanje alkohola, ki ga nekateri priporočajo, kar je zlasti pri boleznih na srcu in tudi drugače za potek bolezni usodno. Pred gripo se najbolje čuvamo, če se ravnamo po higijenskih navodilih.

Gripa se prenaša po zraku, zlasti po kapljicah, ki jih razpršavamo ob kihanju in kašljanju, ter so razpoloženi zanj predvsem prehlajeni ljudje. Zavaruj se proti bolezni z dovolj toplo obleko, z zadostno kurjavo in prezračevanjem stanovanja in delavnice, z zadostnim gibanjem telesa ter zlasti z utrjevanjem, s katerim pa moraš pričeti že poleti. Kdor je prehlajen, naj si drži ob kihanju in kašljanju robec pred nosom, oziroma ustmi; tudi žepni robec se mora zamenjavati in oprezno ravnanje z njim. Prav primerni so papirnati žepni robci, ki jih po enkratni porabi lahko uničimo. Od kašljajočih in kihajočih, ki so obboleli za gripo, bodi vedno vsaj za tričetrt metra oddaljen. Pametna prehrana, čistota napram sebi in drugim, pa odpraviš vse drugo, da ostaneš varen pred gripo.

Gledališče.

Sreda, dne 28. januarja »Prodana nevesta«. Gostovanje Marija Šimenca. Izven ab.

Radirke, pisanke, šolske škatlje, torbice in nešteto drugih produktov dobite le v trgovini Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6.

Predpustna veselica pevskega odseka pekov v Mariboru. V soboto, dne 31. jan. se bo vršila v prostorih Gambrinove dvorane predpustna veselica pevskega odseka pekov z zelo pestrim sporedom. Prvi del sporeda bo izpopolnil pevski zbor, ki bo prednašal pod vodstvom svojega dolgoletnega pevovodje, ravnatelja glasbe g. Füllekrussa, razne pesmi Tamburaški odsek pekov pa bo pod vodstvom dirigenta s. Premožaka to pot prvič javno nastopil, zato obeta tudi ta del sporeda mnogo prijetne zabave. Društveni komiki se z vso vsmo pripravljajo za nastope, vendar pa še zaenkrat skrivajo svoj spored. Gotovo je, da bosta tudi letos vsakoletna srčna loterija in ples privlekla vse zabave željne. Vstopnina Din 10.—. Prijatelji pevskega odseka pekov, kakor tudi vsak, kdor hoče prebiti par ur v veseli družbi, ob petju in godbi, dobrodošli!

Celje.

Skiopitično predavanje o Alpah v zvezi z ustanovitvijo podružnice »Prijatelj Prirode« priredi podružnica »Svobode« v soboto, dne 31. jan. 1931 ob pol 9. uri zvečer v prostorih Javne kuhinje, Del. zbornica. Predava s. dr. Henrik Tuma iz Ljubljane. Vse prijatelje prirode ter sploh delavstvo se poziva, da se tega zanimivega predavanja v polnem številu udeležijo.

Zaključni venček plesne šole »Svobode« bo v nedeljo, dne 1. februarja t. l. ob 20. uri v mali dvorani Celjskega doma v Celju. Vsi ljubitelji plesne zabave vljudno vabljeni.

GLASBENO DRUŠTVO ŽELEZNIČARSKIH DELAVCEV IN USLUŽBENCEV V MARIBORU

priredi dne 7. februarja 1931 v dvorani UNION

VELIK ŽELEZNIČARSKI PLES

Godba pod vodstvom kapelnika gosp. Schönherrja. — Začetek ob 20. uri. — Konec zjutraj.

Posnemajte! Na nabiralni poli štev. 123 je s. Novak Ivan v Celju nabral za tiskovni sklad Din 162.—, in sicer so darovali: Novak Ivan Din 30.—, Karol Perc »Wilson« 20 Din, Permoser 20 Din, Javlšek 20 Din, Potočnik 10 Din, Dokler Jožef 20 Din, Janežič Emanuel 2 Din, Kač Franc 20 Din, Nikola Kobal 20 Din. Najlepša hvala.

Hrastnik.

Koncert rudarske godbe. V nedeljo, dne 18. jan. t. l. je priredila rudarska godba na pihala koncert. Spored je bil lep in obsežen. Omeniti moramo nekatere komade, ki so vzbujali posebno pozornost poslušalcev, kakor »Carmen«, koračnica; »Norma«, ouvertura; dalje »Orpheus v podzemlju«, ouvertura s klarinet-solom, katerega je prav izborno izvajal s. J. Komlanc in »V kraljestvu Indre« s solom bas-kridlovke I., katero je izvajal ravno tako izborno s. F. Gračnar. Moramo reči, da je bil cel spored od točke do točke tako dobro izvajan, da so se poslušalci odzvali z velikim aplavzom in so morali zadnjo točko še ponoviti. — Največje priznanje zasluži g. Turnšek. Godba sestoji iz 26 mož-delavcev, po večini mladih, kateri goje godbo z vso ljubeznijo. Nastop je bil

kar najbolj discipliniran ter ni bilo opaziti, da so to res sami delavci, kateri se izmučeni, trudni vračajo iz rogov in stekajo še k pogostim rednim vajam. Zalostno je bilo le eno, da naši delavci kljub skromni vstopnini niso nabili dvorane do zadnjega kotička. Posebno smo pogrešali steklarje in kemične delavce. Zakaj ravno na tej prireditvi? Koncert 18. t. m. je pokazal, kakor morda nikoli popreje, svoj velik napredek naše delavske godbe. Zato smelo pričakujemo, da se nam bo v doglednem času zopet nudila prilika prisostvovati podobnemu koncertu in upamo, da se bo vsa hrastniška javnost v povoljnejšem številu odzvala vabilu. Vrlim godbenikom pa želimo najboljših uspehov. J. K.

Zahvala. Zahvaljujem se vsem sodrugom in sodružicam v steklarni za naklonjeno mi podporo v času moje bolezni. — Karol Versnak.

Studenci pri Mariboru

»Svoboda« v Studenci priredi v četrtek, dne 29. januarja ob 7. uri zvečer v gostilni pri Beli zastavi (g. Klemenščak) skioptično predavanje o Nizozemski, Belgiji in Luksemburški. Slike — sami naravni posnetki — so prav lepe. Pridite v čim večjem številu! — Odbor.

Književnost.

J. I. Zamjatin: Tamo gdje je vrag rekao lako noč. Po ruski: »Na kulickah«. Iz rusčine: Irina Aleksander, 112 strani. 6. knjiga edicije »Socijalne misli«, Zagreb 1931.

Pred mano leži knjiga. Lepa knjiga. Lep papir, prijeten tisk, a vsebina prvovrstna. V noveli »Tamo gdje je vrag rekao lako noč«, je Zamjatin v 24 poglavjih ironično povedal nekaj o človeški družbi, za kar so Zamjatinovi neprijatelji smatrali tega umetnika kot nekakšnega destruktivnega človeka in ga žigosali s priimkom »jeretik« (krivoverec). Prijatelji Zamjatinovi pa so vedeli: Pisatelj se je dvignil nad svojo dobo in zato ta njegova kritika, ta ironija...

Umetnost ne pozna zadnje oblike — pozna večerajšjo in današnjo. Ali nekdo mora to videti že danes in že danes »jeretiki« govoriti o Jutri.

Novela »Tamo gdje je vrag rekao lako noč«, je bila napisana leta 1914, ko je pisatelj bil komaj 29 let star. Fina ironija in brezmejno čisti lirizem spopolnjujejo visoko umetniško vrednost njegovega ustvarjanja. Njegov slog in jezik je močan, originalen in svež ter daleč od manir. Njegova oblika je dinamična. On ne opisuje nego pripoveduje.

Rodil se je 1884 v mestu Labadani. Po izobrazbi je inženjer, ladjedelec, profesor leningrajske Politehnike. Napisal je knjige: »Ujezdnoje«, »Na kulickah«, »Ostroljani«, »Kraji«, »Zemljemjer«, »Tri dnja«, gledališko igro »Ognji svetega Dominika« itd., ter roman: »Mi«.

Zamjatin je viden zastopnik ruske literature, učitelj, sodrug in svetovalec nove generacije ruskih pisateljev. Je globok psi-

holog, oster opazovalec, duhoviti satirik in fini lirik. Zamjatin je pravi ruski pisatelj, ki ustvarja globoko ruski, a junaki so resnični in ruski.

»Socijalni Misli« vsa čast, da je izdala to knjigo. Vsak kdor si jo kupi, bo z užitek bral to Zamjatinovo novelo: »Čortu na kulickah«, ali kakor nosi sedaj v srbohrvaščini naslov: »Tamo gdje je vrag rekao lako noč«.

Dobiva se v upravi »Socijalna Misao«, Zagreb, Preradovičeva 42, Cena Din 20.— I. V.

Radio.

V Švedski je 31 radio-postaj. Od teh ima ena 75 Kw, ena 40 Kw in tri po 15 Kw. Vse te postaje oddajajo isti program.

RAZPIS.

»Oslobodjenje« a. d. v Beogradu namerava v Makenzijevo ul. 3 otvoriti knjigarno in prodajalno pisarniških potrebščin. Potreben nam je v tej stroki usposobljen delovodja, ki bi kot družabnik vložil v podjetje tudi svoj kapital. Javiti se je pisмено do 15. februarja 1931. Ponudbi je treba priložiti tudi točno navedene pogoje.

A. d. »Oslobodjenje«
dr. Živko Topalović, predsednik.

MALA NAZNANILA.

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA
M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Posestniki avtomobilov in motornih koles, pozor!

Kupujem že rabljeno

pneumatiko,

avtomobilnih in motornih koles, v vsaki množini, po najvišjih dnevnih cenah.

JUSTIN GUSTINČIČ,

Maribor, Tattenbachova ulica št. 14

V tekstilnem bazarju

Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. — Oglejte si izložbe.

Naročajte

novo izišlo knjigo

„Taškent“
kruha bogato mesto

od Aleksandra Neverova. Prevod preskrbel I. Vuk. Knjiga je lepo opremljena v kartonskih platnicah in stane 17 Din, v platno vezana 28 Din. Dobi se pri založništvu mesečnika »Svoboda« Ljubljana in v vseh knjigarnah.

Hitro se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske tiskarne
Šlomškov trg 6

KOLESARJI, POZOR!

Ker je sezona za vožnjo s kolesi končala, je treba, da skrbite že sedaj, da bodo kolesa pripravljena za prihodo leto! Potrebno je torej, da se kolo temeljito pregleda, razloži, emajlira, ponikla, ležišča zbrusijo, očistijo ter namažejo z najboljšo vazelino in nato zopet sestavi, tako da je kot novo pripravljeno za bodočo sezono. — Vse to se popravi najbolje v

špeciální mehanič i delavnici

JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR

Tattenbachova ulica št. 14, nasproti Narodnega doma.

Šramba koles in motorjev čez zimo.

Brezkonkurenčne cene!

Točna in solidna postrežba!

Popravlja ur

srebrnine,
kakor tudi
gramofonov
najboljše, hi-
tro in poceni

M. JILGER-JEV SIN

URAR

Maribor, Gosposka 15

Pristopajte k
zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Zbirajte za
tiskovni skladVsi letni naročniki dobe **zastoni**

14 karatno originalno americkansko

zlatu nalivno pero

all pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) all eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio“ svet! Naroča se Administration der „Radio-welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, kolesa, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

PETELIN, Maribor, Glavni trg 4.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,

Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

ČITAJTE!

socijalno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socijalno dramo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

**v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.**

**Posojila dajemo po
ugodnih pogojih!**

**Vloge obrastujemo po 7%
proti trimesečni odpovedi.**